# Zachtjes knetteren zij die gek zijn op letteren

© SHAPESHIFTERS

**Timothy Donaldson in actie: een geschifte schriftgeleerde die al van jongs af obsessief tekent en schrijft.**

Praat
*achteraf*

Gezien: Shapeshifters #2 met Timothy Donaldson (UK) & Johannes Bergerhausen (DE) op 2 februari in de Beursschouwburg, www.shapeshifters.be

Voor de meeste mensen zijn lettertekens gewoon de toegangspoort naar betekenis. Er zijn echter ook behoorlijk wat mensen die geïnteresseerd zijn in het letterteken zelf. In de vorm of de aard van de betekenaar dus, eerder dan in het betekende of de betekenis. Een afwijking is zo'n interesse niet, want aan zoiets alledaags als een letterteken zitten meer interessante aspecten dan men denkt. Zonder de vormgevers die onze karakters nog wat meer karakter geven, zou de wereld er zelfs bepaald saai uitzien.
Toch kan de interesse in schoonschrift soms exceptionele vormen aannemen, die wellicht niet helemaal onschadelijk zijn voor de gezondheid. Er zijn licht geniale maar ook licht geschifte schriftgeleerden die zich zodanig toeleggen op malheid in geschrifte dat ze zelf beginnen knetteren als de letteren. In de nieuwe Shapeshifters-reeks van de Beursschouwburg krijgen die mensen een podium.

**Ductus**

Vorige dinsdag kwam de Engelsman Timothy Donaldson er spreken. Als die man vandaag een gereputeerd lettermaker, typodesigner, en een letterkundige op universitair niveau is, dan is dat omdat hij al sinds zijn jeugd obsessief met tekenen en schrijven bezig is. Een eigenzinnige hobby waarover hij vertelt met al even eigenzinnige, kurkdroge humor. Donaldson deed kond van het feit dat hij zijn allereerste font, de Ru'ach, al in het Brusselse straatbeeld had aangetroffen. En ook van zijn verslaving aan het lettertype Gill Sans, de onvolkomenheden in het Trajaanse lettertype van de Romeinen, en zijn boon voor Karlgeorg Hoefer, de ontwerper van de letters op de Duitse nummerplaten. De leidraad in Donaldsons lezing was zijn boek *Shapes for Sounds*, waarin hij een poging doet om op typografisch verantwoorde wijze een haast exhaustieve, universele inventaris te maken van alle schrijfvormen die de taalklanken in de wereldgeschiedenis hebben aangenomen. Veel details daarover kunnen we hier spijtig genoeg niet kwijt. Donaldson had het zelfs over de schrijfvormen die een klank (zoals de A bijvoorbeeld) zou kunnen hebben gehad als de geschiedenis (van het schrift) anders zou zijn verlopen. Als ontwerper van eigen fonts hecht hij veel belang aan de 'ductus', of de natuurlijke dynamiek en motoriek in de schrijfact die je niet zomaar reproduceert door op de computer wat puntjes met elkaar te verbinden.
Het verhaal van Johannes Bergerhausen, die als tweede sprak, was al iets minder allesomvattend, maar toch. Een van de projecten van de Duitse professor is decodeunicode.org. Unicode is de internationale standaard voor de digitale codificatie en identificatie van grafische tekens en symbolen, die het mogelijk maken ze op de computer te gebruiken. Het systeem omvat tegenwoordig bijna alle tekens die ooit op de wereld hebben gecirculeerd. Van de Egyptische hiërogliefen en de diakritische tekens van het Spaans tot de meest ingewikkelde symbolen die door wetenschappers worden gebruikt. De Verenigde Naties van de typografie, zoals hij het noemde, die op de website www.decodeunicode.org teken per teken worden toegelicht. Waanzinnig misschien, maar ook waanzinnig interessant.
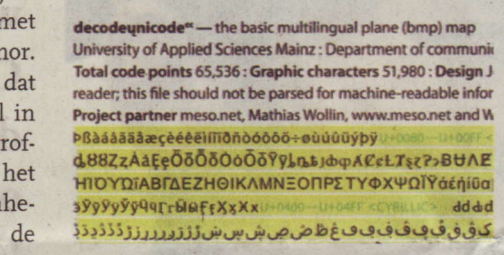
**Michaël Bellon**